
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2019

ΜΑΘΗΜΑ

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

14:00

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ:

14 / 06 / 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1. α) Λάθος β) Σωστό γ) Λάθος δ) Σωστό ε) Σωστό

A2.β

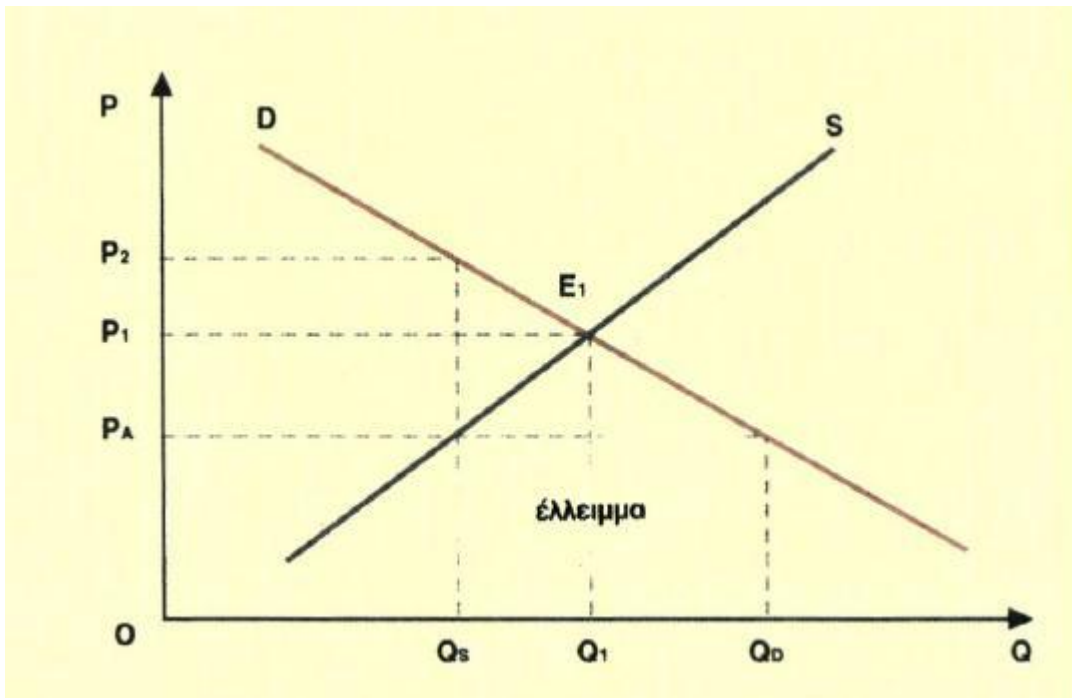
A3.γ

ΘΕΜΑ Β

B1 Σκοπός του κράτους με την επιβολή ανώτατης τιμής διατίμησης σε ένα αγαθό είναι η προστασία του καταναλωτή από υπερβολική άνοδο των τιμών (κυρίως σε αγαθά πρώτης ανάγκης). Τις συνέπειες αυτής της παρέμβασης μπορούμε να μελετήσουμε στο διάγραμμα 5.7. Αν για ένα αγαθό η καμπύλη ζήτησης είναι D , η καμπύλη προσφοράς S και το σημείο τομής τους είναι το E , η τιμή ισορροπίας είναι P_1 και η ποσότητα ισορροπίας Q_1 . Εάν το κράτος θεωρεί την τιμή P_1 υπερβολική για το συγκεκριμένο αγαθό, γιατί, για παράδειγμα, είναι πρώτης ανάγκης και η υψηλή τιμή του θίγει τις φτωχότερες τάξεις, τότε το υπουργείο Εμπορίου με αγορανομική διάταξη επιβάλλει ανώτατη τιμή πώλησης P_A , η οποία είναι μικρότερη από την τιμή ισορροπίας P_1 . Στην τιμή αυτή οι παραγωγοί είναι διατεθειμένοι να προσφέρουν ποσότητα Q_S , ενώ οι καταναλωτές ζητούν ποσότητα Q_D . Έτσι δημιουργείται έλλειμμα ίσο με τη διαφορά $Q_D - Q_S$. Αμεση, δηλαδή, συνέπεια της επιβολής ανώτατης τιμής είναι η εμφάνιση ελλειμμάτων. Στην περίπτωση αυτή γνωρίζουμε ότι στην αγορά του αγαθού υπάρχει ανισορροπία και τάσεις για άνοδο της τιμής. Εφόσον η τιμή δεν μπορεί να αυξηθεί λόγω της κρατικής παρέμβασης, δεν πρόκειται να υπάρξει ισορροπία στην αγορά του αγαθού. Αν το κράτος έχει τον απόλυτο έλεγχο της προσφερόμενης ποσότητας, μπορεί να διανέμει το αγαθό με δελτία και σε περιορισμένες ποσότητες για κάθε άτομο. Μπορεί επίσης να το διανέμει με σειρά προτεραιότητας, που σημαίνει ουρές στα καταστήματα που το πωλούν. Αυτό που συνήθως συμβαίνει είναι η δημιουργία "μαύρης αγοράς", δηλαδή το αγαθό πωλείται παράνομα σε τιμή μεγαλύτερη από τη νόμιμη. Στο διάγραμμα 5.7 βλέπουμε ότι την ποσότητα Q_S , που προσφέρουν οι παραγωγοί, υπάρχουν καταναλωτές που είναι δια-

τεθειμένοι να την πληρώσουν στην τιμή P_2 . Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους πωλητές να πωλούν με "καπέλο" πάνω από την ανώτατη τιμή. Το ύψος του καπέλου μπορεί να φτάσει μέχρι τη διαφορά $P_2 - P_A$.

Με την επιβολή ανώτατης τιμής μπορεί να ανατρέπεται η ισορροπία στην αγορά και να δημιουργούνται ελλείμματα και παράνομες αγορές. Αυτό δε σημαίνει ότι το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στη λειτουργία της αγοράς, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Η επιβολή ανώτατης τιμής πρέπει να είναι βραχυχρόνια, για να αποφεύγεται η "μαύρη αγορά".

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

1^ο γεγονός: Αυξάνεται το εισόδημα.

Όταν μεταβάλλεται το εισόδημα θεωρούμε την τιμή σταθερή.

Σημεία	P	Q_D	Y	E_Y
A	P_1	200	Y_1	5
B	P_1	Q_2	Y_2	

$$Y_2 = Y_1 + \frac{20}{100} \cdot Y_1 = Y_1(1 + 0,2) = 1,2Y_1$$

$$E_Y = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \cdot \frac{Y_1}{Q_1} \Leftrightarrow 5 = \frac{Q_2 - 200}{1,2Y_1 - Y_1} \cdot \frac{Y_1}{200} \Leftrightarrow 5 = \frac{Q_2 - 200}{0,2Y_1} \cdot \frac{Y_1}{200} \Leftrightarrow Q_2 = 400$$

2° γεγονός: Αυξάνεται η τιμή.

Όταν μεταβάλλεται η τιμή θεωρούμε το εισόδημα σταθερό.

Σημεία	P	Q _D	Y	E _Y	E _D
A	P ₁	200	Y ₁	5	
B	P ₁	Q ₂ =400	Y ₂		-0,5
Γ	P ₂	Q ₃ =	Y ₂		

$$P_2 = P_1 + \frac{10}{100} \cdot P_1 = P_1(1 + 0,2) = 1,2P_1$$

$$E_D = \frac{\Delta Q}{\Delta Y} \cdot \frac{P_1}{Q_1} \Leftrightarrow -0,5 = \frac{Q_3 - 400}{1,2P_1 - P_1} \cdot \frac{P_1}{400} \Leftrightarrow -0,5 = \frac{Q_3 - 400}{0,2P_1} \cdot \frac{P_1}{400} \Leftrightarrow Q_3 = 360$$

Γ2.

$$Q_{D1} = Q_{D2} - 200 = 400 - 20P$$

Γ3.

Καμπύλη ζήτησης D₁ (Q_{D1}=400-20P)

$$\text{Για } P = 0 \Rightarrow Q_{D1} = 400 - 20P = 400 - 20 \cdot 0 = 400$$

$$\text{Για } Q_{D1} = 0 \Rightarrow Q_{D1} = 400 - 20P \Leftrightarrow 0 = 400 - 20 \cdot P \Leftrightarrow P = 20$$

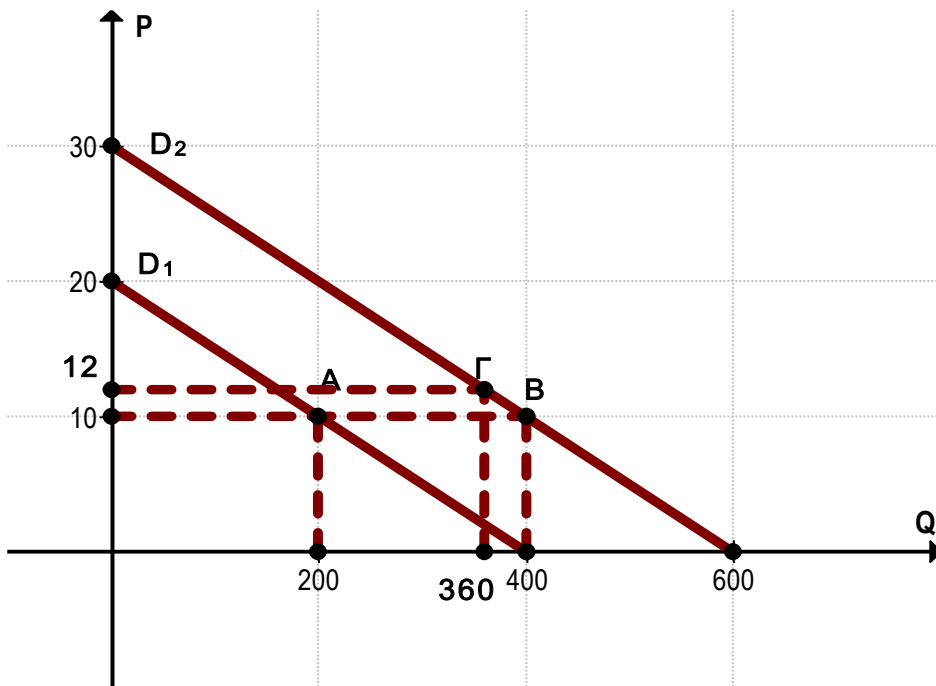
P	Q _{D1}
0	400
20	0

Καμπύλη ζήτησης D₂ (Q_{D1}=600-20P)

$$\text{Για } P = 0 \Rightarrow Q_{D2} = 600 - 20P = 600 - 20 \cdot 0 = 600$$

$$\text{Για } Q_{D2} = 0 \Rightarrow Q_{D2} = 600 - 20P \Leftrightarrow 0 = 600 - 20 \cdot P \Leftrightarrow P = 30$$

P	Q _{D2}
0	600
30	0

Γ4.

Ο καταναλωτής στην επιδίωξή του να μεγιστοποιήσει τη χρησιμότητά του από την κατανάλωση ενός αγαθού επηρεάζεται βασικά: πρώτο από το εισόδημά του και δεύτερο από την ύπαρξη άλλων παρόμοιων αγαθών που μπορούν να ικανοποιήσουν την ίδια ανάγκη (υποκατάστατα αγαθά). Έτσι αν αυξηθεί η τιμή ενός αγαθού, ο καταναλωτής είναι πιθανότερο να αγοράσει λιγότερες μονάδες από το συγκεκριμένο αγαθό, αφού το εισόδημά του δεν επαρκεί για να συνεχίσει να αγοράζει τις ίδιες ποσότητες και επιπλέον μπορεί να υποκαταστήσει το αγαθό αυτό με ένα παρόμοιο φθηνότερο αγαθό. Για παράδειγμα, αν αυξηθεί η τιμή του μοσχάρισιου κρέατος, οι καταναλωτές μπορεί να στραφούν στην κατανάλωση χοιρινού ή πουλερικών και να μειώσουν την κατανάλωση του μοσχάρισιου.

Γ5.

Σημεία	P	Q _D	ΣΔ
Δ	5	500	2.500
Ε	15	300	4.500

Μεταβολή Συνολικής Δαπάνης = ΣΔ_Ε – ΣΔ_Δ = 4.500 – 2.500 = 2.000

$$E_{D_{\Delta \rightarrow E}} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_{\Delta}}{Q_{\Delta}} = \frac{300 - 500}{15 - 5} \cdot \frac{5}{500} = -0,2$$

Παρατηρούμε ότι η συνολική δαπάνη αυξήθηκε. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η τιμή αυξήθηκε και η ζήτηση είναι ανελαστική. Στην **ανελαστική ζήτηση** η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι **μικρότερη** από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές). Επομένως, τη συνολική δαπάνη θα επηρεάζει κάθε φορά η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή, δηλαδή **της τιμής**.

ΘΕΜΑ Δ**Δ1.α.****Για L=30**

Η καμπύλη του οριακού προϊόντος κατερχόμενη τέμνει την καμπύλη του μέσου προϊόντος στο μέγιστό της σημείο.

$$AP_{max} = MP \Leftrightarrow AP_{30} = MP_{30} \Leftrightarrow \frac{Q_{30}}{L_{30}} = \frac{\Delta Q}{\Delta L} \Leftrightarrow \frac{Q_{30}}{30} = \frac{Q_{30} - 100}{30 - 20} \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow 10Q_{30} = 30Q_{30} - 3.000 \Leftrightarrow Q_{30} = 150$$

$$AP_{30} = MP_{30} = 5$$

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι ο εξής

Μονάδες εργασίας (L)	Συνολικό Προϊόν (TP)	Μέσο Προϊόν (AP)	Οριακό Προϊόν (MP)	Μεταβλητό Κόστος (VC)	Μέσο Μεταβλητό Κόστος (AVC)	Οριακό Κόστος (MC)
20	100	5	-	400	4	-
30	150	5	5	600	4	4
40	170	4,25	2	740	4,4	7
50	180	3,6	1	860	4,8	12

β.

$$VC_{30} = W \cdot L_{30} + C \cdot Q_{30} \Leftrightarrow 600 = W \cdot 30 + C \cdot 150 \Leftrightarrow W = 20 - 10C = 10$$

Δ2.α.

Για Q=100:

$$\text{Δαπάνες εργασίας} = w \cdot 20 = 10 \cdot 20 = 200$$

$$MC_{50} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} \Leftrightarrow 12 = \frac{860 - VC_{175}}{180 - 175} \Leftrightarrow VC_{175} = 800$$

$$VC_X = W \cdot L_X + C \cdot Q_X \Leftrightarrow 800 = 10 \cdot L_X + 2 \cdot 175 \Leftrightarrow L_X = 45$$

Για Q=175:

$$\text{Δαπάνες εργασίας} = w \cdot 45 = 10 \cdot 45 = 450$$

$$\text{Άυξηση Δαπανών εργασίας} = 450 - 200 = 250$$

β.

Για Q=100:

$$\text{Δαπάνες πρώτων υλών} = C \cdot 100 = 2 \cdot 100 = 200$$

Για Q=175:

$$\text{Δαπάνες πρώτων υλών} = C \cdot 175 = 2 \cdot 175 = 350$$

$$\text{Άυξηση Δαπανών πρώτων υλών} = 350 - 200 = 150$$

Δ3.α.

Ο νόμος της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης ισχύει στη βραχυχρόνια περίοδο παραγωγής, δηλαδή στην περίοδο που υπάρχει ένας τουλάχιστον σταθερός παραγωγικός συντελεστής. Η επιχείρηση χρησιμοποιεί σταθερούς και μεταβλητούς συντελεστές και ως αποτέλεσμα το οριακό προϊόν μειώνεται.

β. Ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης είναι μια εμπειρική διαπίστωση που ισχύει για κάθε παραγωγική διαδικασία. Ο νόμος αυτός ισχύει, επειδή **μεταβάλλονται οι αναλογίες** που υπάρχουν κάθε φορά ανάμεσα στους σταθερούς και μεταβλητούς συντελεστές.

Δ4.α.

Στη βραχυχρόνια περίοδο παραγωγής η καμπύλη προσφοράς είναι το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης το οριακού κόστους που βρίσκεται πάνω από την καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους.

P=MC	Q _S	Q _{ΣΑΦΟΡΑΙΑ}
4	150	30.000
7	170	34.000
12	180	36.000

β.

$$\text{Για } P = 12 \Rightarrow Q_D = 60.000 - 2.000P = 60.000 - 2.000 \cdot 12 = 36.000$$

Άρα η τιμή ισορροπίας είναι 12 χρηματικές μονάδες ($P_0=12$) και η ποσότητα ισορροπίας είναι 36.000 μονάδες προϊόντος ($Q_0=36.000$)